N°. 259. 1858.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

DINGSDAG 2 NOVEMBER.

NEDERLANDEN.

Bij besluit van 29 October 1858, n°. 75, heeft Zijne Majesteit goedgevonden tot majoor-kommandant der dienstdoende schutterij te Groningen te benoemen mr. *J. W. F. de Fremery*, thans kapitein bij die schutterij.

Bij besluit van 29 October 1858, n°. 77, heeft Zijne Majesteit goedgevonden:

1°. den heer mr. *J. B. L. Wentholt*, op zijn verzoek, eervol te ontslaan als schoolopziener in het vijfde schooldistrict van Zuidholland;

2°. tot schoolopziener in dat district te benoemen den heer dr. *A. A. Deenik.*

Bij Zijner Majesteits besluit van den 29sten October 1858, n°. 91, is benoemd tot substituut-griffier bij de arrondissements-regtbank te Sneek, mr. *H. J. Albarda*, advocaat te Leeuwarden.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 23sten October 1858, n°. 71, is de heer *C. Teves*, te Harlingen, erkend als vice-consul der vrije Hanzeestad Hamburg, voor de provincie Friesland en de eilanden Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

De Londensche *Morning Herald*, een orgaan van het Engelsche gouvernement, behelst in zijn nommer van jl. Zaturdag een opmerkelijk artikel over den afloop van het door de aanhouding van den *Charles et Georges* tusschen Frankrijk en Portugal opgerezen geschil. Daarin komt het volgende voor.

» Een dagblad verzekert dat lord Malmesbury, onze minister van buitenlandsche zaken, het Kanaal-eskader naar Lissabon heeft gezonden met bevel om die bestemming niet te bereiken voor dat het geschil tusschen Frankrijk en Portugal vereffend zou zijn, en het voegt daarbij scherpe aanmerkingen over een zoo eerloos gedrag van het Engelsche gouvernement.

» Dat berigt is geheel onwaar. Het Engelsche Kanaal-eskader heeft nooit bevel ontvangen om naar Lissabon te stevenen; lord Malmesbury heeft niets anders gedaan dan twee oorlogsschepen, de *Victory* en de *Racoon*, derwaarts te zenden om er des noods de Engelsche onderdanen, hunnen persoon en hunne have, te beschermen, daar er mogelijkheid van eene botsing tusschen de geschilvoerende partijen bestond.

» Aangaande het geschil zelf, hetwelk door de aanhouding van den *Charles et Georges* opgerezen is, kunnen wij niet ontveinzen dat de onbesuisde en gevaarlijke handelwijze van het Fransche gouvernement ons leed heeft gedaan. Het is nauwlijks te gelooven dat een staat als Frankrijk overwegende bezwaren tegen de aanneming der goede diensten of der bemiddeling van een bevriend gouvernement heeft kunnen zien, wanneer men bedenkt hoe gevaarlijk het voor Europa's vrede is eenen weerloozen staat dwang aan te doen. Het protokol van 14 April 1856, hetwelk op de Parijsche conferentie mede door den graaf Walewski, Frankrijks minister van buitenlandsche zaken, in persoon onderteekend is, werd door alle beschaafde volken en door alle staatsmannen beschouwd als de hechtste waarborg voor het behoud des vredes, welke nog ooit verworven was; maar de daarin vervatte verbindtenis om de tusschen staten oprijzende geschillen door bemiddelende tusschenkomst te vereffenen, heeft hare kracht verloren door Frankrijks handelwijze jegens Portugal. Van Frankrijks zijde is gezegd dat zijne eer met de zaak gemoeid was en dat het daarom in dit geval geene bemiddeling kon aannemen; doch indien een magtige staat als Frankrijk geene bemiddeling durft aannemen uit vrees dat aan dezen stap eene voor zijne eer ongunstige uitlegging zou kunnen worden gegeven, hoe moeten dan de minder magtige staten op dit punt gezind zijn? Bij zulk een stelsel zou, bij voorbeeld in de zaak van het Genuesche stoomschip *Cagliari*, eene Sardinische vloot naar de golf van Napels gestevend, of Genua door een Napelsch eskader beschoten geworden zijn, nog vóór dat eenig Europeesch hof had vernomen dat Italie op de been was. In eene omstandigheid welke uit het oogpunt der nationale eer met de zaak van den *Charles et Georges* volkomen gelijk staat, namelijk in die van het even genoemde schip *Cagliari*, hebben lord Malmesbury en het Sardische gouvernement Italie voor eenen oorlog tusschen Italianen, en Europa voor de onvermijdelijke gevolgen van zulk eenen oorlog behoed: tot die heuglijke uitkomst zijn zij geraakt door eene verstandige verwijzing naar het aangehaalde protokol der Parijsche conferentie, en door de bedaardheid welke naderen en tijd geven.

» Wij kennen sedert het jaar 1848 geen voorval hetwelk zoo zeer geschikt is om aan het publiek zorg te baren, dan de handelwijze van Frankrijk jegens Portugal in het nu afgeloopen geschil. Het is ons niet bekend, aan welke zijde het ongelijk was; doch naar hetgeen wij hebben gehoord, zal het waarschijnlijk, zoo ver inzonderheid het aangehouden schip betreft, blijken dat noch de eene noch de andere partij volkomen gelijk had. Maar Frankrijk mag gelijk hebben of niet, het heeft aan Europa ernstige bezorgdheid gebaard door het bewijs te leveren dat het mogelijk is dat ons werelddeel in vertrouwen op het genot van vrede insluimert en den volgenden morgen door kanongebulder gewekt wordt."

De Londensche *Morning Post*, welk blad geacht wordt soms mededeelingen van het Fransche gezantschap te Londen te ontvangen, behelst een schrijven van zijnen Parijschen correspondent, waarin het volgende voorkomt.

» Ik geloof stellig te kunnen verzekeren dat het Fransche gouvernement niet voornemens is aan de Fransche schepen langer vrijheid te geven om de kust van Afrika te bezoeken en van daar negers naar de Fransche kolonien te voeren. Vóór de aanhouding van den *Charles et Georges* had het besloten dat middel tot verkrijging van vrije arbeiders te laten varen. Thans, nu Frankrijk in zake van dat schip de eer zijner vlag, uit zijn oogpunt beschouwd, heeft gehandhaafd, is het bereid het vraagstuk van den slavenhandel in ernstige overweging te nemen, en zich aan Engelands pogingen tot wering van dien handel aan te sluiten, terwijl het een ander middel zoekt om arbeidende handen te verschaffen aan die kolonien alwaar alleen lieden van zekere volksstammen arbeid verrigten en in leven blijven kunnen. Het aanwerven van vrije arbeiders in Afrika was eene proefneming; zij is niet geslaagd, en nu heeft Frankrijk daarvan afgezien."

Dit berigt behoeft nog bevestiging, hoewel het ook in een ander Londensch dagblad, den *Morning Chronicle*, voorkomt.

— De rede van den heer Bright over het vraagstuk der parlementshervorming (zie ons vorig nommer) mishaagt door hare demokratische strekking niet alleen aan de conservatieve en ministeriele dagbladen, maar ook aan die van gematigd liberale kleur als de *Times* en de *Morning Post*, terwijl zij natuurlijk de volle goedkeuring der radicaalgezinde dagbladen wegdraagt.

De heer Bright maakt aanstalten om zijne inzigten omtrent de hervorming van Engelands representative inrigtingen door te drijven door *agitatie*, met andere woorden door het publiek in beweging en op zijne zijde te brengen, op gelijke wijze als hij in 1846 voor de afschaffing der graanwetten zoo krachtig heeft gewerkt.

De heer Bright heeft te Birmingham jl. Vrijdag weder eene openbare rede gehouden, en daarbij gewezen op de heilrijke uitwerking, welke de daarstelling eener waarachtige volksvertegenwoordiging, naar zijn oordeel, bepaaldelijk ook op Engelands buitenlandsche staatkunde zou hebben: aan het gemis toch van eene ware vertegenwoordiging van het Engelsche volk weet hij het oorlogs- en veroveringzuchtige karakter van Engelands staatkunde, hetwelk het land in schuld en onder zware belastingen gebragt had.

— De proclamatie waarbij het Indische rijk krachtens de onlangs gemaakte wet onder het regtstreeksche bestuur der Britsche Kroon wordt geplaatst, is in Engeland opgesteld, en reeds voor eenige weken naar Indie afgezonden om aldaar ter algemeene kennis gebragt te worden.

De gesteldheid van Indie vordert in het oog van het gouvernement des moederlands nog steeds meerdere versterking der Europesche krijgsmagt welke aldaar dienst doet. Dagelijks vertrekken thans troepen uit Engeland naar Indie. Ten einde de aanwerving van vrijwilligers in Engeland te bevorderen is in de vorige week van overheidswege bekend gemaakt dat ieder particulier, die eenen recruut aanwerft en aanbrengt, daarvoor eene premie van vijftien shilling zal ontvangen.

Blijkens de jongste berigten van de Kaap de Goede Hoop en uit China werd al de Engelsche krijgsmagt, welke aldaar maar eenigzins gemist kon worden, naar Indie gezonden.

— Het Britsche Zendeling-genootschap brengt thans een bijzonder fonds bijeen voor de evangelieprediking in China; het heeft daarvoor reeds eenige belangrijke bijdragen van voorname personen ontvangen.

TURKIJE.

Volgens berigt van de Bosnische grenzen is de in opstand gekomen Christen-bevolking van het district Gradaschatz door Turksche troepen reeds weder tot orde gebragt; de troepen moeten daarbij zeer ruw en zonder eenige verschooning te werk gegaan zijn.

Eene groote grieve van de Christenen in Bosnie is dat zij een derde gedeelte van de opbrengst der door hen bebouwde akkers aan den Turkschen grondeigenaar moeten afstaan. De Turksche gouverneur heeft onlangs de grondeigenaren gelast die schatting voorloopig niet meer te heffen; maar dit bevel is niet algemeen gehoorzaamd.

CHINA EN JAPAN.

Dagbladen en brieven uit Hongkong van 11 September jl. deelen bijzonderheden mede betreffende het reeds vermelde verdrag tusschen Engeland en Japan. Hunne opgaven stemmen niet op alle punten overeen.

Een bij de Parijsche *Patrie* ontvangen schrijven zegt: »Wij ontvangen het gewigtige berigt dat het aan lord Elgin, Engelands gevolmagtigde, gelukt is een verdrag met Japan te sluiten. Omstreeks het midden der maand Augustus is hij te Yeddo, de hoofdstad van Japan, aangekomen, en er zeer goed ontvangen. Er werd eene schoone woning voor hem en zijn gevolg beschikbaar gesteld. Hij moest den Keizer een klein stoomschip als geschenk van Koningin Victoria aanbieden; doch Zijne Majesteit liet weten dat hij door den staat zijner gezondheid (hij was werkelijk ongesteld) verhinderd werd lord Elgin persoonlijk te ontvangen en dat hij deze taak aan zijnen zoon, eenen jongman van twaalf jaren, overdragen zou. Vreezende dat deze wijze van ontvangst, eenmaal door eenen vertegenwoordiger eener buitenlandsche mogendheid toegelaten zijnde, regel zou worden, drong lord Elgin aan om den Keizer zelven te zien; en eindelijk is hij bij Zijne Majesteit ten gehoore toegelaten. De Keizer betoonde hem veel vriendelijkheid en ontving het geschenk met erkentelijkheid. Vervolgens trad lord Elgin met de ministers in onderhandeling, en binnen veertien dagen bragt hij het zoo ver dat er een handelsverdrag onderteekend werd.

» Dit verdrag is gegrond op de onlangs tusschen Japan en de Vereenigde Staten gesloten overeenkomst. Het bepaalt dat te Yeddo een Engelsch gezant zal mogen verblijf houden, en dat de havens Kanagaura, Nagasaki en Hakodadi binnen een jaar tijds, en andere havens op de westkust van Japan later voor den Engelschen handel opengesteld zullen worden. De groote steden Yeddo en Ohosaka zullen ook voor den Engelschen handel toegankelijk moeten zijn. Voor alsnog is de te Yeddo verblijf houdende gezant van Engeland de eenige Europeaan die vrijheid heeft om het binnenland te bezoeken.

» De voordeelen, welke de Engelschen voor hunnen handel hebben bedongen, zijn van groot gewigt. De uitvoer zal slechts vijf per cent, en de invoer twintig per cent regt betalen, terwijl het aantal verboden artikelen zeer klein is."

Volgens een ander berigt is lord Elgin niet door den Keizer van Japan zelven ontvangen, even min als door diens zoon.

Men weet dat het Chinesche gouvernement zich bij het vredesverdrag van Tien-tsing verbonden heeft om de Europeanen in officiele stukken niet meer met den naam van *barbaren* te bestempelen. In de jongste nommers van het officiele dagblad van Peking, welke te Hongkong ontvangen zijn, wordt hun die benaming desniettemin nog gegeven.

Uit Manilla is te Hongkong berigt ontvangen dat het laatste gedeelte der Fransch-Spaansche expeditie naar Cochin-China vertrokken was.

Te Weenen is den 27sten October de door hare veelvuldige reizen bekend geworden mevrouw *Ida Pfeiffer* na eene langdurige ziekte overleden.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'sGRAVENHAGE, *den* 1*sten November* 1858.

WATERHOOGTE IN DE HOOFD-RIVIEREN.

October.	Rivieren.	Waarnemings-punten.	Rivierhoogte: boven of beneden Amst. peil.	Rivierhoogte: boven of beneden de nul der oude schaal.	Tijdstip.	In 24 uren: gewassen.	In 24 uren: gevallen.
31	BOVEN-RHIJN.	*Keulen*,	+ 37.30	+ 1.45	8 ure	0.01	»
31	WAAL.	*Nijmegen*,	+ 7.50	+ 1.28	8 »	»	0.03
31	NEDER-RHIJN.	*Arnhem*,	+ 7.51	+ 0.60	8 »	»	0.04
»	NIEUWE MAAS	*Brielle*,	»	»	H. W.	»	»
			»	»	L. W.	»	»
31	GELDERSCHE IJSSEL.	*Westervoort*,	+ 8.07	+ 0.70	8 ure	»	0.02
30	BOVEN-MAAS	*Maastricht*, (hoofdsluis)	+ 41.35	»	8 »	»	0.01
31		*Grave*,	+ 4.86	+ 0.01	8 »	»	»

Blijkens de *Javasche Couranten*, loopende tot den 8sten September jl., waren door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie de volgende beschikkingen genomen:

bij het civiel departement:

benoemd: tot civiel en militair gouverneur van Sumatra's Westkust, de generaal-majoor A. Meis, thans kommandant der 2de militaire afdeeling op Java; tot 3den commies bij de directie van finantien, de klerk bij die directie H. J. B. Menu; tot advocaat en procureur bij het hooggeregtshof van Nederlandsch Indie, mr. H. Rochussen; tot adsistent-resident van Sambas (Wester-afdeeling van Borneo), de secretaris der residentie Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, tevens vendumeester aldaar, N. Hofstede; tot controleur 2de klasse bij het binnenlandsch bestuur in de adsistent-residentie Benkoelen, de gezaghebber van Mokko-Mokko W. R. Winter; tot secretaris der residentie Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, tevens vendumeester aldaar, de hoofdcommies bij de directie der middelen en domeinen A. Muller; tot secretaris, tevens algemeen ontvanger, notaris en vendumeester der residentie Lampongsche districten, de 1ste commies op het residentie-kantoor te Batavia P. A. Gijsbers; bij de algemeene secretarie, tot 1sten commies, de ambtenaar 1ste klasse ter beschikking van den algemeenen secretaris mr. J. A. van der Chijs; tot 3den commies, de geëmploijeerde op dat bureau C. van den Muysenberg; bij het vendu-departement te Batavia, tot 2den commies, de 3de commies op dat kantoor F. W. Pietersz; tot 3den commies, de klerk op dat kantoor E. J. Hanibals; bij de sub-commissie van onderwijs te Ternate, tot lid, A. V. Amiot, kapitein, militair kommandant aldaar; te Koepang, tot lid, dr. J. W. E. Arndt, officier van gezondheid bij het garnizoen aldaar; te Riouw, tot lid, L. F. Dohleben, kapitein, militair kommandant aldaar.

ontslagen: op verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de benoemde ambtenaar 3de klasse voor de dienst in Nederlandsch Indie, mr. H. Rochussen; uit 's lands dienst, de ambtenaar op non-activiteit H. G. J. van Naerssen; bij den raad van justitie te Ternate, eervol, wegens vertrek, als leden: E. W. F. T. Preusser en C. L. G. J. van Döring, onder dankbetuiging;

goedgekeurd: dat bij de sub-commissie van onderwijs te Koepang is ontslagen: eervol, wegens vertrek, als lid, C. F. A. Schneider; bij de sub-commissie van onderwijs te Riouw, eervol, uit hoofde van vertrek, als lid, H. Raat, onder dankbetuiging;

bij het militair departement:

benoemd: tot adjudant bij het 7de bataillon infanterie, de 1ste luitenant W. A. J. J. Kraal, van het bataillon; bij de militaire administratie tot adspirant-betaalmeester, de adjudant-onderofficier G. H. Bosman, en de sergeanten C. A. Oosthout en L. Berall, respectivelijk van het garnizoensbataillon in de 3de en 1ste militaire afdeeling op Java, en van het wapen der artillerie;

belast, met de waarneming der betrekking van kommandant der 2de militaire afdeeling op Java, de kolonel der infanterie J. A. Waleson, thans belast met het houden eener naauwkeurige inspectie over de infanterie-corpsen op de Buitenbezittingen;

verleend, een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den kapitein der infanterie J. C. Steenbergen;

ontslagen, op verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de majoor der infanterie W. Milar;

tijdelijk gesteld, op non-activiteit, de 2de luitenant der infanterie A. J. de Willigen;

bij het marine-departement:

ontslagen, op verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de 2de teekenaar bij de fabriek voor de marine en het stoomwezen te Soerabaja K. A. Muller.

Verder behelzen die couranten de onderstaande mededeelingen:

Batavia 24 Augustus. — De stand van den agio op de drie hoofdplaatsen van *Java* was op den 1sten Augustus 1858 als volgt:

	Batavia. Duiten.	Samarang. Duiten.	Soerabaja. Duiten.
voor een tiende-gulden	12	12	12
kwart-	30	30	30
halven	60	60	60
den Nederlandschen gulden . .	120	120	120
een twee-en-een-half-gulden-stuk	300	300	300
drie-gulden-stuk	360	—	360
gouden Willem.	1200	1200	1200
halven dito	600	600	600
recepis ad f 1	119	119	120
gouden Spaanschen doublon	5040	5040	4800
Mexicaanschen dito.	4440	4560	—
gouden dukaat (nieuwen). .	—	800	720
Spaanschen mat.	366	336	324
Mexicaanschen dollar. . . .	324	318	318
sikka-ropij.	—	—	—
vijf-frank-stuk	—	—	—

Samarang. — Ten gevolge der aanhoudende zware regens, welke vallen den 13den tot den 15den Augustus vielen, zijn in het district Kaliewoengoe, regentschap Kendal, 3625 bouws velden, waarvan 325 bouws welke voor de suikerrietteelt waren ontgonnen, onder water geloopen.

Het noodige is verrigt om het water zooveel mogelijk te doen wegvloeijen.

Van den suikerrietaanplant voor de fabriek Gemoe, in het regentschap Kendal, zijn den 13den Augustus 8¼ bouws verbrand, ten gevolge van het inslaan van den bliksem.

Billiton. — Gedurende de maand Julij heeft het hier weder dagelijks zeer zwaar geregend.

Deze regens zijn zeer gunstig voor de mijnen, die dan ook alle kunnen werken.

Wester-afdeeling van Borneo. — De berigten over de maand Julij behelzen het volgende:

Het suikerriet in den gouvernementstuin te Pamangkat, afdeeling Sambas, heeft veel geleden door het stormachtige weder, dat op den 8sten dier maand op deze kust heeft gewoed.

De weg tusschen Montrado en Soengi Doeri oeloe is afgewerkt. De bruggen tusschen Singkawang en Montrado zijn nu alle van ijzerhout.

Met het vernieuwen der bruggen tusschen laatstgenoemde plaats en Pangkallang Batoe wordt begonnen.

Batavia, 27 Augustus. — Gedurende de maand Julij 1858 is aan inkomende en uitgaande regten op Java en Madura ontvangen eene som van f 538,606:27.

De ontvangst over de eerste zeven maanden van dit jaar bedraagt . . . . f 4,654,632:9^{5}

Hieronder is echter begrepen aan fictive regten op gouvernements-producten . . . . . . f 855,331:22^{5}

aan terugbetaalde regten 52,726:92

908,057:14

Zuivere ontvangst f 3,746,574:95

Gedurende de eerste zeven maanden van 1858 is meer ontvangen dan over dien tijd in 1856 f 212,679:66^{5} en minder dan in 1857 f 297,155:14.

Banjoemaas. — Het Nederlandsch-Indisch barkschip *Hector*, toebehoorende aan de firma Paine, Stricker & C°. te Batavia en gevoerd door J. C. Kruymel, is den 8sten Augustus vastgeraakt op de zeebank, dwars van Karangbollong. Niettegenstaande alle aangewende pogingen, ondersteund door van Tjilatjap gezonden hulp, is het niet gelukt het schip weder vlot te krijgen.

Van de lading, bestaande uit 400 koijangs gouvernements-zout, zijn reeds 60 koijangs van boord gehaald, terwijl het vooruitzigt bestaat dat nog 40 koijangs zullen behouden worden.

Het overige acht men verloren. De inventaris is grootendeels behouden.

Riouw. — Eene den 30sten Junij jl. met brieven van Riouw naar Bangkalis (Siak) gezonden sampang is op de terugreis, nabij het eiland Padang, door eene gewapende praauw, bemand met een 25tal Boeginezen, aangevallen. Na al de ammunitie verschoten te hebben, moest men voor de overmagt der aanvallers bukken en op het eiland

de vlugt nemen, met achterlating van het vaartuig, waarin eene lilla benevens een geweer van het garnizoen te Bangkalis.

Van het eiland Padang zijn de beroofden drie dagen later in eene kleine praauw weder te Bangkalis aangekomen.

Een van daar uit ingesteld onderzoek in de kreken en vaarwaters der omliggende eilanden leverde geen spoor van de boosdoeners.

Batavia, 31 Augustus. — *Celebes en Onderhoorigheden.* — Volgens de berigten over de maand Julij is over het algemeen de oogst van de rijst, djagong en gierst in dit gouvernement afgeloopen.

De waterleiding in de Zuider-districten is in die maand 238 ellen gevorderd. Dezelve heeft thans eene lengte van 4356 Ned. ellen.

Amboina. — Gedurende de maand Julij heeft het hier bijna aanhoudend geregend.

De stand der nagelcultuur is over het algemeen redelijk, ofschoon in onderscheidene aanplantingen veel jonge vruchten afvallen door den regen.

Van Menado ontvangen koffijzaad is in de afdeeling Hila en in het Ceramsche, zoowel onder Saparoea als onder Hila, geplant.

De bevolking van Amboina begint zich toe te leggen op de kakaocultuur.

De klappercultuur wordt zooveel mogelijk aangemoedigd.

Op Ceram neemt de aanplant van tabak, miloe en aardvruchten toe.

Banda. — Het weder kenmerkte zich hier gedurende de maand Julij door aanhoudende, soms hevige winden uit het zuid-oosten, vergezeld van zware regenbuijen.

Deze weêrsgesteldheid is zeer nadeelig voor den notencultuur, en heeft bereids vele jonge en onrijpe vruchten doen verrotten en afvallen.

De notenpluk heeft in onderscheidene perken, met uitzondering van het eiland Aij, over de maand Julij bedragen 4,981,855 pitten, uitmakende omstreeks 39,856 ponden noten en 9964 ponden foelie.

Ternate. — Het weder bleef hier gedurende de maand Junij guur en regenachtig.

In den morgen van den 4den dier maand, omstreeks 7 ure, werd een vrij zware schok van aardbeving waargenomen, in de rigting van het zuiden naar het noorden, waardoor eenige gebouwen zijn beschadigd.

Deze aardbeving is gelijktijdig op Batjan waargenomen.

Menado. — De berigten over de maand Junij behelzen het volgende:

Met uitzondering van eenige drooge dagen in den aanvang van deze maand, bleef de regen allerwege afwisselend aanhouden.

Op den 4den, des morgens om zeven ure, had eene vrij sterke aardbeving plaats.

De resident deed tusschen den 5den en 18den eene inspectiereis door een groot gedeelte der Minahassa en bezocht bij die gelegenheid op nieuw de zuidelijke grensnegorijen. Zoowel met betrekking tot de wegen als tot den landbouw en den toestand der negorijen heerscht zigtbaar vooruitgang.

De koffij van de zuidelijkste negorijen zal weldra over eenen afstand van 24 palen met karren naar Amoerang kunnen worden afgevoerd.

De toestand van den landbouw is, over het algemeen, zeer gunstig, met uitzondering in de afdeeling Kema, waar de muizen eene niet onbelangrijke hoeveelheid rijpende padi hebben vernield: overigens word allerwege een overloedige oogst van dit graan te gemoet gezien. Aan de stranden is het padisnijden grootendeels afgeloopen en in de bovenlanden is men daarmede begonnen.

De koffijpluk was aanzienlijk.

De kakaoboomen werpen dit jaar in sommige streken der Minahassa een bij uitstek deugdzaam product af.

Van de sedert een paar jaren ingevoerde teelt van zoogenaamde Prosagerboonen, waarmede de bevolking zeer is ingenomen, bestaan uitgestrekte aanplantingen en is reeds eene groote hoeveelheid ingezameld.

Verscheidene rooverspraauwen verontrustten de bogt van Kwandang. Zij geraakten aldaar slaags met vier Boeginesche handelspraauwen van Dongala, die, na eenen ganschen dag wederstand, door de vlugt ontkwamen. De roovers vervolgden verscheidene andere praauwen, en doodden in eene der ontmoetingen een inlandsch hoofd (majoor) van Limbotto, terwijl andere inlanders, met achterlating van praauwen en goederen, ontsnapten.

Timor. — In de binnenlanden ondervinden de handelaren meer en meer bescherming en welwillendheid van de hoofden.

Bakikooi van Takaip zou zich, volgens geruchten, weder te Soenileo, zijne vroegere verblijfplaats, ophouden en het voornemen hebben zich aan ons gezag te onderwerpen en vergiffenis te verzoeken.

Batavia 3 *September.* — Wij zijn door eene verpligtende hand weder in staat gesteld te melden dat:

1°. gedurende de maand Augustus jl. bij de spaarbank der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen zijn ingebragt . . . f 14,109:00
en terug genomen 5,722:85

2°. dat de inlagen bij de spaarbank tot ult. Augustus jl. in het geheel hebben bedragen van 321 inleggers . . . . . f 141,869:85
en dat tot dien datum zijn teruggenomen 21,641:55

Zoodat onder ult. Aug. bleef ingelegd . . . . . . f 120,228:30

Batavia, 7 September. — Op Zaturdag den 4den September werd de 18de verjaardag van Z. K. H. den Prins van Oranje, zijnde de dag waarop de jeugdige Vorst is getreden in de regten Hem bij de Grondwet toegekend, op de hoofdplaats van Nederlandsch Indie plegtig gevierd.

Met dit nommer der *Staats-courant* worden verzonden vel 78 en 79 der *Bijlagen* tot het Bijblad 1858—1859.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN MARINE.

* De gewone Audientie van den Minister van Marine zal op aanstaanden Vrijdag, den 5den dezer, geen plaats hebben.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

Lichttoren op Kaap Borda, genaamd *Flinders-licht* (Zuid-Australie).

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat, blijkens bekendmaking van het *Trinity-House* te *Port-Adelaïde*, het *licht* op *Kaap Borda* (genaamd *Flinders-licht*) zijnde de noord-westpunt van *Kangaroo-eiland*, bij den ingang van *de Golf van St. Vincent* (*Zuid-Australie*), voor het eerst is ontstoken in den avond van den 13den Julij dezes jaars, en voortdurend branden zal elken nacht van zonsondergang tot zonsopgang.

Kaap *Borda* ligt op 35° 45′ 20″ Z. Breedte, en 136° 38′ 0″ Lengte Oost van *Greenwich*, en is een steil klipachtig voorgebergte, 480 Engelsche voeten verheven boven het vlak der zee.

De lichttoren is van steen, vierkant, en staat 30 Engelsche voeten boven den grond op de kruin van eenen kleinen dam, omstreeks 500 ellen (yards) van de kanten der klippen. Het licht is dus 510 voeten boven den waterspiegel verheven.

Het is een *catoptriek* licht, vertoonende bij afwisseling elke halve minuut eene *witte* en *roode* schittering, en is te zien over eenen boog van N. 60° O. tot Z. 35° W. (*rond het westen*).

De *witte schittering* is bij helder weder zigtbaar op eenen afstand van 30 Engelsche mijlen, doch het *roode* schitterend licht is slechts op de helft van dien afstand (15 mijlen) zigtbaar; wanneer dus het *roode licht* niet onderscheiden kan worden, vertoont zich alleen het *witte licht bij tusschenpoozen van ééne minuut.*

Schepen, *Kaap Borda* van het *zuidwesten* naderende, moeten het licht wel openhouden, van het hooge land *zuidwaarts* van die kaap, om vrij te blijven van het *rif* nabij kaap *Bedout*, het westelijk einde van het eiland.

Schepen, de *Straat van Investigator* opvarende, moeten, nadat zij *Kaap Borda* zijn rondgevaren, het licht geheel vrij houden van het hooge land *oostwaarts* van dezelve, in de peiling Z. W. t. W. tot dat kaap *Forbin* is gepasseerd, als wanneer het licht door het hooge land mag worden weggezeild.

Schepen, *de Straat van Investigator* afvarende, moeten het licht niet brengen in de peiling westwaarts van Z. W. t. W. (*De peilingen op het miswijzend kompas*, *afwijking* 5° *oost*).

's Gravenhage, den 29sten October 1858.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsij.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

Klip ter reede van Macao.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden het navolgende berigt, nopens eene onlangs ter reede van *Macao* ontdekte klip, onder dagteekening van den 8sten September jl. medegedeeld door jhr. *J. H. van Capellen*, bevelhebber van Zr. Ms. schroefstoomschip *Bali*, destijds liggende op genoemde reede.

De gemelde klip (genaamd *Lady Franklyn*), heeft eene bijna bolvormige gedaante, en ongeveer 3 à 4 vadem in middellijn, steekt omstreeks vier Engelsche voeten boven den modderachtigen bodem uit, en met laag water (springtij) wordt er niet meer dan 14 Engelsche voeten water op gevonden. Zij ligt in de navolgende merken en peilingen:

punt van *Taipa-Quebrada* in het midden van het eiland *Mong-Chao*;
het eilandje *Sat-Chao* vrij en aan den Zuidhoek van het Noordelijkste der negen eilanden;
punt *Taipa-Quebrada* Z. 78° W.;
punt *Kai-Kiang* Z. 48° W.;
punt *Kaho* Z. 9° O.;
de hoogste top van het eiland *Ty-lok* Z. 56° O.;
de piek van *Lantao* N. 75° O.;
het eilandje *Sat-Chao* N. 9° O.;
het fort *Guia* N. 54° W.;
de Kerk *Penha* N. 71° W.
De kompasstreken zijn miswijzend.

's Gravenhage, den 1sten November 1858.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsij.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden dat, blijkens bekendmaking der Russische Regering, voorkomende in het *Journal de St. Pétersbourg* van 14/2 October jl., het voornemen bestaat om binnen kort, in de *Golf van Riga*, nabij het *Rif van Domesness*, een *ijzeren Lichtschip met drie masten* te plaatsen.

Het zal zich van de overige lichtschepen onderscheiden door eenen *Rooden bal* aan den grooten mast. Des daags zal onder dien bal eene *gele vlag* met *dwarsloopend blaauw kruis* geheschen worden.

Des nachts zal het schip verlicht worden door een aan den grooten mast, onder den bal, geheschen *wit draailicht*, in eene *lantaren met lampen en reflectors*.

's Gravenhage, den 30sten October 1858.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsij.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat het Lichtschip van de *Noord Hinderbank*, bij het laatst gewoed hebbende stormweder uit het Noorden, door het breken van den ketting, van zijn anker is weggeslagen.

Het voornemen bestaat om dat Lichtschip zoodra mogelijk weder op zijne plaats te brengen.

's Gravenhage, den 1sten November 1858.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsij.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat de catadioptrieke lichttoestel, geplaatst in de lantaren op den lichttoren te *Scheveningen*, welke vroeger slechts eenen boog des gezigteinders van 144° verlichtte, dezer dagen aan de Noord-oostzijde eene vermeerdering van 36° linzen en prisma's bekomen heeft, waardoor dit licht thans 180° van den horizon beschijnt, en in zijne volle kracht langs de kust en het strand, in eene N. O. rigting van *Scheveningen* over *Noordwijk* tot *Zandvoort*, blijkens gedane waarnemingen, ter laatstgenoemde plaats aan de verlichting van *Egmond aan Zee* aansluit.

's Gravenhage, den 6den October 1858.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsij.

*** De Minister van Marine
Brengt ter kennis van belanghebbenden, dat op Donderdag den 4den November aanstaande, aan het locaal van het Departement van Marine te 's Gravenhage, onder nadere goedkeuring, bij inschrijving zal worden Aanbesteed de levering van 545 stuks Escauzijnsche Tonsteenen van onderscheidene afmetingen.

De steensoort moet beantwoorden aan het monster, dat bij gezegd Departement ter bezigtiging voorhanden is.

De Voorwaarden waarop de levering zal worden aanbesteed liggen dagelijks (uitgezonderd des Zondags), van des morgens 10 tot des namiddags 2 ure, ter lezing aan het Departement van Marine te 's Gravenhage, bij de Directien der Marine te Amsterdam, Willemsoord, Hellevoetsluis en Vlissingen, ten burele van den Inspecteur over het Loodswezen enz. te Brouwershaven, bij den Directeur en Magazijnmeester bij het Algemeen Betonningsmagazijn te Enkhuizen en in de bureaux van de Commissarissen des Konings in de provincien Noordbrabant, Overijssel en Groningen en in het Hertogdom Limburg.

De Inschrijvingsbiljetten, op gezegeld papier geschreven en behoorlijk gesloten, zullen vóór of uiterlijk op den 4den November aanstaande, des voormiddags vóór 12 ure, vrachtvrij moeten worden bezorgd aan het Departement van Marine te 's Gravenhage, en eene naauwkeurige opgaaf moeten bevatten der prijzen, voluit geschreven en in cijfers, waarvoor de Gegadigden genegen zijn, de levering van gemelde Tonsteenen op de bij het Bestek van Aanbesteding omschreven Voorwaarden, per stuk aan te nemen.

In de Inschrijvingsbiljetten moeten niet alleen de namen der Inschrijvers, maar ook die der Borgen en hunne woonplaatsen vermeld worden. Inschrijvingsbiljetten welke ongezegeld zijn zullen niet in aanmerking komen.

's Gravenhage, den 18den October 1858.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsij.

*** De Directeur der Registratie en Domeinen voor de provincie Zeeland maakt bekend, dat de Rijkstollen en Bruggen in Zeeland, door de Ontvangers der Registratie en Domeinen te Middelburg, Sluis en Tholen, op nagemelde dagen, des voormiddags ten tien ure, in het openbaar zullen worden Verpacht voor 25 maanden, in te gaan met 1 April 1859, te weten:

te Middelburg in het Nederlandsche Logement, op den 15den November 1858;

te Oostburg in de Herberg de Eenhoorn, op den 22sten November 1858;

te Tholen in het Logement Zeelands Welvaren, op den 27sten November 1858;

zulks ten overstaan van de Notarissen van der Horst Serlé te Middelburg, Le Nobel te Oostburg en van Voorst Catshoek te Tholen.

De algemeene en bijzondere Voorwaarden van Verpachting liggen ter lezing ten Raadhuize der gemeenten Middelburg, Zierikzee, Tholen, Sas van Gent, Sluis, Oostburg, Aardenburg, Breskens, Eede, Nieuwen St. Joosland, Poortvliet, Scherpenisse en Schoondijke, zoomede ten Kantore van den Directeur, de Ontvangers en Notarissen voornoemd.

De Directeur voornoemd,
van der Ven.

OPENBARE AANBESTEDING.

De eerstaanwezende Ingenieur te Utrecht zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar Aanbesteden:

het maken van verbeteringen aan de Aardewerken tusschen de Lunetten op de Houtensche vlakte bij Utrecht.

Deze Aanbesteding zal geschieden den vijftienden November 1858, des morgens ten elf ure, in het Hôtel de l'Europe, bij den Logementhouder A. van Stuivenberg, aan het Vreeburg te Utrecht, alwaar van den vijfden November 1858 het Bestek zal liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den eerstaanwezenden Ingenieur te Utrecht.

*** De ondergeteekende Kolonel, Plaatselijk-Kommandant der Vesting Breda, als belast met het toezigt over de Garnizoens-bakkerij aldaar, is van meening om, onder nadere goedkeuring van het Ministerie van Oorlog, op den 16den November aanstaande, des middags ten 12 ure, te zijnen Burele aan te besteden het leveren van:

6	Last Jarige Zeeuwsche Tarwe,	minstens moetende wegen	74 Ned. pond
3	» Kubanka-Tarwe,	» » »	77 » »
3	» Roode Rhijn-Tarwe,	» » »	77 » »
3	» Zeeuwsche Rogge,	» » »	72 » »

Zullende de Voorwaarden dier levering van en met heden op bovengemeld Bureau ter inzage liggen.

Men is gehouden te zorgen, dat, even als de Monsters, de Inschrijvingsbiljetten op den omslag of de buitenzijde met het Merk des Inschrijvers gekenmerkt zijn.

De Kolonel voornoemd,
Tückermann.

PLAATSELIJKE BESTUREN.

NOORD-WILLEMSKANAAL. — *Onteigening.*

De Burgemeester der gemeente Haren, in voldoening aan het voorschrift der wet van den 28sten Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 125), brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat de stukken, rakende de onteigening ten algemeenen nutte van de gronden, in de gemeente Haren gelegen, welke voor den aanleg van het Noord-Willemskanaal benoodigd waren en niet in der minne konden worden verkregen, op de Secretarie der gemeente zijn nedergelegd, ter inzage van een ieder, gedurende dertig dagen, van af en met den vijfden November e. k.

Tevens worden de belanghebbenden herinnerd aan den bij de wet bepaalden termijn van voormelde dertig dagen, binnen welken zij hunne bezwaren, mondeling of schriftelijk, aan het Collegie van Burgemeester en Wethouders der gemeente Haren moeten opgeven.

Haren, den 30sten October 1858.

De Burgemeester der gemeente Haren,
L. T. Jorissen.

NEDERLANDSCHE BANK.

Opgaven naar aanleiding van het Koninklijk besluit van den 9den Junij 1852 (Staatsblad *n°.* 124).

Omloopende Bank-biljetten	f 82,814,745.00	Munt en Munt-materiaal . . .	f 97,200,347.14
Saldo's van Rekeningen-courant. . .	27,824,460.24		

Amsterdam, 30 October 1858.

De Directie der Nederlandsche Bank,
H. Croockewit, *President.*
W. C. Mees, *Secretaris.*

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Bij Vonnis der Arrondissements-regtbank te Zutphen, van den 28sten October 1858, is *Hubertus Messing*, wonende te 's Heerenberg, ten verzoeke zijner Huisvrouw *Elisabeth Stroete*, die ten deze gratis is procederende, ter zake van krankzinnigheid, gesteld onder Curatele.

q. t.
[Kosteloos.] J. Thooft, *Procureur.*

AFKONDIGING.

In voldoening aan Art. 486 van het Burgerlijk Wetboek wordt bekend gemaakt, dat bij Acte van het Kantongeregt te Appingedam, dd. 15 October 1800 acht en vijftig, aan *Jan Hendriks Nieuwenhuis*, gedomicilieerd te Oosterwijtwerd, is verleend Handligting, waarbij aan hem is toegekend het regt tot de geheele ontvangst en uitgave van en de beschikking over zijne inkomsten, alsmede het sluiten van verhuringen.

Weiwerd, den 27sten October 1858.

*** Ter voldoening aan het voorschrift van Art. 1082 van het Burgerlijk Wetboek, wordt een ieder, die iets verschuldigd is aan, benevens de onbekende Schuldeischers van de onder voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschap van wijlen den Heer *François Lucius Waller*, zich ook genoemd hebbende *François Lucius Veltman Waller*, gewoond hebbende te Sprang, en op den 8sten September 1858 overleden te Oirschot, door deze Opgeroepen, om van hunne schuld of schuldvordering opgave te doen vóór of op den 16den der maand November 1858, aan den Weleerwaarden Heer W. A. van der Linden, Predikant bij de Hervormde Gemeente van en wonende te Sprang, ten einde, vier weken daarna, de Rekening en Verantwoording met de bekende Schuldeischers door den beneficiairen Erfgenaam te hooren afleggen, en de Schuldvorderingen te ontvangen, voor zoo verre het bedrag der Nalatenschap zal toereikend zijn.

Sprang, 2 November 1858.

*** Bij Notariele Acte, op den 19den October 1858 te Rotterdam gepasseerd, is tusschen de Ondergeteekenden *Pieter van Binsbergen* en *Jacob van Walchren*, Kooplieden, wonende te Rotterdam, overeengekomen om de tusschen hen bestaande Vennootschap in den Handel van Honig, Ruwe Suikers enz., onder de Firma van *van Walchren en van Binsbergen*, te Ontbinden met den 31sten October 1858, met bepaling dat de liquidatie der Vennootschap door den tweeden Ondergeteekende zal geschieden op naam der Firma.

Zijnde daarbij voorts door den Eerst-ondergeteekende toegestemd, dat bij voortzetting dier zaken door den Contractant *Jacob van Walchren*, hetzij alleen of in combinatie met anderen, deze de Firma van *van Walchren en van Binsbergen* zal kunnen blijven aanhouden, gebruiken en teekenen, zonder dat de Contractant *Pieter van Binsbergen*, van den dag der dissolutie af, in de Baten of Lasten der zaken zal dragen of deelen, noch wegens eenige verbindtenis, voor rekening der Firma aangegaan, aansprakelijk of verbonden zal wezen.

Geschiedende deze bekendmaking overeenkomstig de artt. 30 en 31 van het Wetboek van Koophandel.

P. v. Binsbergen.
J. van Walchren.

*** De bekende en onbekende Schuldeischers in de Boedel en Nalatenschappen van wijlen de Echtelieden *Johannes Hermanus Hengeveld* en *Johanna Weijenberg*, beiden gewoond hebbende en overleden te Kampen, de eerste op den 2den Maart 1858 en de tweede op den 30sten Augustus 1857, worden bij deze door de Beneficiaire Erfgenamen Opgeroepen tot het aanhooren der Rekening en Verantwoording derzelfde Nalatenschappen, op Zaturdag den 13den November 1858, des morgens ten 10 ure, ten Kantore van den Notaris Mr. *F. L. Rambonnet* Fzn, te Kampen, om daarna, indien er geen verzet plaats heeft, de Hypothecaire Schuldvorderingen te voldoen, en, voor zooverre de Boedel strekt, tevens de preferente, welke laatste echter (tevens tot narigt der overige of Concurrente Schuldeischers) niet alle zullen kunnen worden gekweten.

BEURSPRIJZEN VAN SCHULDBRIEVEN.

Amsterdam, Maandag 1 November 1858.

	pCt.			
Nederl. W. Sch.	2 1/2	63 3/4	64	63 13/16
Dito dito	3	75 3/16	75 5/16	75 1/4
Dito dito	4	97 15/16	98 1/4	98
Syndicaat	3 1/2	—	—	—
Handel-maatsch.	4 1/2	142	—	—
Belgie. Bij *Roth. schild*.	2 1/2	53 1/8	53 1/4	—
Rusl. Bij *Hope en C°.* 1798 en 1816	5	105 3/4	—	—
Dito 1828–1829.	5	103 3/8	—	—
Dito 1840. . . .	4	85 1/16	85 1/4	—
Stieglitz	4	85	—	—
Dito 1854. . . .	5	97 11/16	—	—
Dito 1855. . . .	5	101 7/8	102	—
Engelsche	4 1/2	98	—	—

	pCt.			
Spanje. Nieuwe 3% thans. . .	1 1/2	29 5/8	29 13/16	—
Amortisable. . .		—	—	—
Buitenlandsche .	3	45 1/2	45 9/16	—
Binnenlandsche .	3	40 9/16	40 11/16	40 5/8
Portug. Te Lond.	3	45 15/16	46	—
Oostenr. Metall. 1816–1852 . .	5	77 7/8	77 15/16	—
Dito Zilv. Nation.	5	77 7/8	78	—
Dito Zilver 1849-1854	5	86 7/8	87	—
Dito 1847-1852.	2 1/2	39 3/8	39 9/16	—
Braz. Lond. 1824	5	—	—	—
Mexico. Londen.	3	—	—	—
Grenada id. .	2 3/4	—	—	—
Ecuador.		—	—	—

Londen, Parijs, Antwerpen en Weenen geen beurs.

Londen.

Consols.	3	pCt.	—
Mexico			—
Spanje	1 1/2	»	—
Dito	3	»	—
Venezuela			—
Dito uitgestelde			—
Grenada			—

Parijs.

Fr. rente.	3	pCt.	—
Fr. Créd. Mob.			—
Binnenl. Spanje	3	»	—
Spanje	1 1/2	»	—
Russische Spoorwegen .			—

Antwerpen.

Metalliek.	5	pCt.	—
Nat. Metalliek	5	»	—
Binnenl. Spanje	3	»	—
Spanje	1/2	»	—
Credit Prost.			—

Weenen.

Metalliek.	5	pCt.	—
Idem Nationaal			—
Wissel Londen.			—

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.